

Sayı : 30824082-610- 2729
Konu : Şırnak Milletvekili
Aycan İRMEZ'in
Yazılı Soru Önergesi

..../..../2017
24 Mayıs 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13/03/2017 tarihli ve 43452547-120.07-87877 sayılı yazınız

Şırnak Milletvekili Aycan İRMEZ'in Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/12237 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

Ek:
Cevap Yazısı (3 Sayfa)

ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYCAN İRMEZ'İN
TBMM 7/12237 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Dünya Sağlık Örgütü'nün Şubat 2017 yılında yayınladığı yeni raporda 103 ülkede 3.000'den fazla şehirde ince partikül maddeleri 2.5 (PM 2.5) ölçümleri açıklanmıştır. Buna göre kentlerde yaşayanların yüzde 80'i Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği tehlikeli sınırların üstündeki koşullarda yaşamını sürdürmektedir. PM 2.5 havada bulunan ve en fazla 2,5 mikron büyüklüğündeki maddeleri kapsamaktadır. Bu maddeler özellikle kamyon, otobüs, inşaat makineleri egzozlarından, odun, kömür gibi fosil yakıtlardan ve orman yangınlarından kaynaklanmaktadır. PM 2.5. Dünya Sağlık Örgütü'nün sınır olarak gördüğü bir metreküpde 10 mikrogram ($10\mu\text{g}/\text{m}^3$) miktarını geçtiği zaman ciddi sağlık sorunları ortaya çıkmaktadır. Bu maddelerin büyüklüğü solunum yollarından geçecek ve direkt akciğerleri etkileyecek kadar küçüktür ve kısa vadede göz, burun, boğaz ve akciğer tahrişlerine ve böylelikle öksürüklere ve nefesin kesilmesine yol açmakta uzun vadede astım ve kalp rahatsızlıkları gibi durumları daha da kötüleştirebilmektedir. Avrupa ve Türkiye'nin havası en kötü kentleri baz alındığı zaman ilk 10'da Türkiye'den 8 kentin olduğu görülmektedir. Bu kentler sırası ile Batman, Hakkari, Gaziantep, Siirt, Afyon, Karaman, Iğdır ve Isparta'dır. Avrupa'nın ve Türkiye'nin havası en kirli şehirleri Siirt'teki hava ölçümlerinde PM 2.5 oranı asgari sınırın çok daha ötesinde çıkmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Dünya Sağlık Örgütü'nün raporundan haberdar mısınız?
- 2- Siirt'in hava kalitesinin bozuk olmasının temel nedenleri nelerdir?
- 3- Siirt'teki hava kirliliğinin nedenleri ve çözümü ile ilgili Bakanlığınızca yürütülen herhangi bir araştırma ya da çalışma var mıdır? Hava kirliliğinin azaltılması için Bakanlığınızın gerekli yatırımları ve düzenlemeleri mevcut mudur?
- 4- Siirt'te Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından yoksul halka dağıtılan kalori değeri düşük, karbondioksit oram yüksek olduğu bilinen kömürün hava kirliliğine etkisi ne kadardır?
- 5- Siirt genelinde satılan kömürlerin kalite kontrolü hangi yöntemlerle yapılmaktadır?
- 6- Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından dağıtılan kömürün cinsi ve kalitesi konusunda bir açıklama yapacak mısınız?
- 7- Hava kalitesini ölçmek için kullanılan parametlerden biri olan PM 2.5 miktarlarının Siirt için son 5 yıllık değerleri nedir?
- 8- Siirt halkına hava kalitesinin düşüklüğü ile ilgili herhangi bir bilgilendirme çalışması yapacak mısınız?

CEVAPLAR:

1-Söz konusu raporda kullanılan veriler Bakanlığımızca incelenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün hazırlamış olduğu rapor PM2.5 verisine dayanmaktadır. Siirt İlinde PM2.5 parametresi henüz ölçülmediğinden PM2.5 verisi, Siirt İlinde ölçülen PM10 verisinin 0,61 katsayısı ile çarpılması sonucu bulunmuştur. PM2.5 verisini elde etmek için katsayı

kullanımı uygulaması geçerli olmakla birlikte yüksek belirsizlik içermektedir. Siirt İlimizde PM2.5 parametresinin de ölçülmeye başlaması ile Siirt için geçerli olacak PM2.5/PM10 oranı ortaya çıkacaktır. Ayrıca söz konusu rapor; Siirt ilinin 2012 yılı hava kalitesi verisine dayanmakta olup 2012 yılından bu yana birçok ilin hava kalitesi verilerinde iyileşme bulunmaktadır. 2016 yılı hava kalitesi izleme verilerine göre Siirt ilinde 2016 yılında hava kalitesi 2012 yılına göre %10 iyileşmiştir.

2-Bakanlığımıza intikal eden Siirt Temiz Hava Eylem Planı'nda şehirde kış mevsiminde oluşan hava kirliliğinin başlıca sebebinin şehrin çanak şeklindeki topoğrafik yapısı ve sıklıkla yaşanan enverziyon olayı sebebiyle dağılamaması olarak vurgulanmıştır.

3-Hava kalitesinin iyileştirilmesine yönelik eylemleri içeren, 2014-2019 zaman dilimini kapsayan Temiz Hava Eylem planı Bakanlığımız taşra teşkilatı koordinasyonunda ildeki ilgili tüm kurum/kuruluşların katkıları ile hazırlanmıştır. Temiz Hava Eylem Planı içerisinde hava kirliliği kaynakları ve bu kaynaklarda kirliliğinin azaltımına yönelik alınması gereken önlemler yer almakta olup, eylem planının uygulanması Bakanlığımızca takip edilmektedir.

4,5,6-Ülkemiz genelinde Sosyal Yardımlaşma Vakıflarınca dağıtılan kömürler de dahil olmak üzere ısınma amaçlı kullanılan tüm kömürlerin, 13.01.2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü (IKHKK) Yönetmeliği"nde belirtilen özellikte ve kömürün çıkarıldığı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince verilen "Uygunluk İzin Belgesi"ne sahip olması gerekmektedir.

Ülkemizde üretilen ısınma amaçlı yerli kömürler, kömür ocağının bulunduğu ilin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince yerinde uygunluk değerlendirmesi yapılarak bu kömürlerden numune alınarak Bakanlığımızca yetkilendirilen laboratuvarlarda analiz ettirilmektedir. Analiz sonuçlarının "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü (IKHKK) Yönetmeliği"nde belirtilen sınır değerleri sağlaması durumunda ilgili Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizce bu kömürlere "Uygunluk İzin Belgesi" düzenlenmektedir. Uygunluk izin Belgesine sahip kömürlerin herhangi bir ilde satışa sunulmak istenmesi durumunda ise kömür satışının yapılacağı ilin Çevre ve Şehircilik İl müdürlüğüne başvurarak o ilden "Satış İzin Belgesi" alınması gerekmektedir.

Uygunluk İzin Belgesi ve Satış izin Belgesine sahip kömürlerden Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizce yapılan denetimlerde numune alınarak Bakanlığımızca yetkilendirilen laboratuvarlarda analiz ettirilmektedir. Analiz sonuçlarının IKHKK Yönetmeliğinde belirtilen sınır değerleri sağlaması durumunda bu yakıtların kullanımına izin verilir. Analiz sonuçlarının sınır değerleri sağlamaması durumunda bu kömürlerin ısınma amaçlı kullanımına izin verilmeyerek, ilgili Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü gözetiminde sanayi tesislerinde kullanılması sağlanır.

7-Siirt İlimizde 1 adet hava kalitesi izleme istasyonu bulunmakta olup, bu istasyonda yalnızca PM10 ve SO2 kirleticileri ölçülmektedir. Bir ilin hava kalitesinin temsil edilebilmesi için tek bir istasyon ile ölçüm yapmak yeterli olmamaktadır. O ilde hava kalitesinin en iyi şekilde temsil edilebilmesi için kaç adet istasyonun hangi lokasyonlara kurulması gerektiği ile hangi parametrelerin ölçülmesi gerektiğini belirlemek amacıyla

Bakanlığımızca Hava Kalitesi Ön Değerlendirme Çalışmaları yürütülmektedir.

Siirt İli 15 ilin bağlı olduğu Diyarbakır merkezli Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi'ne bağlıdır. Söz konusu 15 ilde hava kalitesi ön değerlendirme çalışması devam etmekte olup, proje sonunda Siirt İlimizde ölçümü gerçekleştirilen parametre sayısı ile istasyon sayısı artırılabacaktır. PM2.5 parametresi de bu süreçte izlenmeye başlanacaktır.

8-Bakanlığımız, Türkiye genelinde 249 sabit ve 4 mobil istasyonda ölçümü yapılan hava kirlleticilerini saatlik ve eş zamanlı olarak www.havaizleme.gov.tr internet sitesinde kamuoyu ile paylaşmaktadır. Ayrıca hava kalitesinin konunun uzmanı olmayan kişilerce de kolaylıkla takip edilebilmesini sağlayabilmek amacıyla hava kalitesi indeksini oluşturmuş olup, bahsi geçen internet sitesinde halkın kullanımına sunmaktadır.

İlave olarak hava kalitesi açısından sorun yaşanan iller ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğümüz internet sitesinde, yine halkın kullanımına açık bir şekilde, bültenler aracılığıyla her ay düzenli olarak yayımlanmaktadır.

Hava kalitesi sınır değeri ve uyarı eşiği aşım sayıları söz konusu www.havaizleme.gov.tr resmi internet sitesindeki verilerden hesaplanabilmekte ve sorunlu iller bültenler aracılığıyla takip edilebilmektedir.

